

هیجان و لذت انشانویسی

فاطمه محمدرضایی*

اشاره

از لابه لای نامه های ارسالی شما مطلب زیر را درباره ی جذاب تر کردن درس انشا که حاصل تجربه های خانم محمدرضایی است، انتخاب کرده ایم.

درس انشامتد هست که برای معلمان، از نظر روش آموزش، تعیین موضوع و شیوه های ارزش یابی و برای دانش آموزان از این نظر که نمی دانند چه چیز را و چگونه باید بیاموزند، مشکل آفرین شده است. اولیای دانش آموزان نیز انشا را درس نمی دانند، لذا این نوشتار به چند روش متنوع برای تقویت بنیه ی نگارشی دانش آموزان پرداخته شده است:

□ شیوه ی داستان نویسی؛ به این صورت که معلم داستانی کوتاه و ناتمام برای دانش آموزان می خواند و از آن ها می خواهد پایان مناسبی برای آن بنویسند. با این روش دانش آموزان هر چند در حد چند سطر قادر به نوشتن می شوند. در این روش مهارت گوش دادن در کنار مهارت نوشتن تقویت می شود.

□ آموزش و الفتای خودباوری و آگاه کردن دانش آموزان به توانایی هایشان؛ در این خصوص، معلم قطعه هایی کوتاه خیالی برای بچه ها تعریف می کند و سپس از آنان می خواهد «مشابه آن را تعریف کنند و در مرحله ی بعدی از آن ها می خواهد آنچه را گفته اند بنویسند.

□ انشای توصیفی (توصیف مکان)؛ بهتر است معلم موقعیت مناسبی را برای دانش آموزان ایجاد کند تا آنان به طور مستقیم به مشاهده بپردازند و در مورد موضوع های مطرح شده مطالبی بنویسند؛ برای مثال می تواند آنان را به حیاط مدرسه، پارک، کتاب خانه، آزمایشگاه و... ببرد و به نگاه کردن دقیق ترغیبشان کند. معلم باید توجه دانش آموزان را به بعضی جزئیات؛ مثلاً پرواز یک پرنده در آسمان و... جذب کند.

□ دانش آموزان یک دفتر یادداشت روزانه تهیه کنند و وقایع روزانه، خاطرات و توصیف طبیعت را در چند سطر هر روز ثبت کنند. توجه به زاینده گی مطالب؛ مثلاً وقتی موضوع توصیف پاییز باشد، از دانش آموزان بخواهیم ابتدا به دنبال جلوه های فصل پاییز بروند و آن ها را به کلاس بیاورند؛ مثل برگ ها، لباس ها، میوه های پاییزی و... سپس جلسسه ی بعد درباره پاییز انشا بنویسند.

□ معلم با توجه به شناختی که از دانش آموزان دارد آن ها را به گروه های مختلف تقسیم کند (مثلاً گروه طنز، گروه متن ادبی، گروه مقاله) و در هر جلسه بعد از این که دانش آموزان انشای فردی خود را نوشتند، به این گروه ها یک موضوع خاص بدهد و از آن ها بخواهد درباره ی آن انشا بنویسند. موضوعات گروهی بهتر است هر دو هفته یک بار عوض شود.

□ در ابتدای هر جلسه انشا، معلم دو بیت زیبا را که به مرور بیش تر می شود انتخاب و به نحوی زیبا قرائت کند و از دانش آموزان بخواهد آن ها را در دفتری به نام دفتر شعر یادداشت و حفظ کنند و بعد از چند جلسه معلم یک جلسه را به مشاعره اختصاص بدهد و از دانش آموزان بخواهد در این جلسه شرکت کنند یا مسابقه برگزار کند.

□ پس از این که دانش آموزان در درس فارسی با آرایه هایی مثل تشبیه و انسان نمایی آشنا شدند. معلم چند کلمه ی مربوط به هم را پای تخته می نویسد و از دانش آموزان می خواهد با کمک این آرایه ها جمله هایی توصیفی یا تخیلی بنویسند و با کمک این جمله ها متنی ادبی بسازند.

□ معلم، تصویری (منظره، کاریکاتور، پیام و...) در اختیار دانش آموزان قرار می دهد و از آن ها می خواهد برداشت خود را از آن تصویر در چند سطر بنویسند.

زیرنویس

* دبیر ادبیات فارسی شهرستان بافت.

